

որ բոլոր գիտական տեղեկանքները թարգմանված լինելու մայրենի լեզուով, բայց այդ բանը անկարելի է, քանի որ մինչդեռ մեր լեզուն այնպիսի տեղեկանքներ, որոնք ընդունված են լուսավորական ազգերի մեջ և որոնք վերցված են, ըստ մեծի մասին, հին յայն և հուսկային ազգերի լեզուներով:

Ցանկալի է, որ մեր քննիչը բառարանական առիթով ծառայող գիտական տեղեկանքների առիթով մի կարող յանձնաժողովի ստեղծման, որը շատ կարևոր է, ինչպես լեզվաբան, ինչպես Ստանդարտական մեր ասելիքը բժշկ. Տաղաւարանի վերաբերյալ փոքրիկ, բայց շատ դժուար՝ մի կարևոր աշխատանքն է մասին Միւս անգամ կանգնեց հեղինակի միւս աշխատանքներին:

Բժ. Բ. Աղաւարտան

ՆԱՄԱԿ ԽԱՐԱԳՐՈՒԹԵՆՈՒ

Դարաստեղծարար, 15 յունիսի
Դարաստեղծարարի հայկաթօլի համայնքի ծն. ընդհ. ժողովի վերաստեղծարար յանձնաժողովը, քննիչով համայնքին եկեղեցու միջոցներով վարչական 1913 թ. հիմնով մատուցանելու և փաստաթղթերը, գրաս. որ միջոցներին գործառնական ընթացքը բնական յանձնարար է եղել համայնքին և եկեղեցու շինարար, վարչականը չէ գիտաբանով ընդհ. ժողովի որոշումներով ու նախաձեռնում:

Այսպէս՝ օրինակ՝ 1) ի կառույց է ածած անցնող տարւոյ ընդհ. ժողովի որոշումը, այն է՝ տեղի տարւոյցը գիտաբանով մի տարւոյնը անցնող հարցը, ի յիշատակ մեր եկեղեցու հիմնադրութեան 100-ամեայ յօրհանումը 2) Շեղվելով նախաձեռնող կառույցին հն ուսմանը ինքնական յաւելումներ, նշանակած ուսմանը գործարկը 200 ռ. առել է վճարված ժողովարարին Անտանայի Անտանայի և Գալաթիայի պաշտօնականը 125 ռ. 3) Հաշիւներին մէջ գրված է, թէ արվել փառաստեղծարարի միջոցներին 340 ռ., բայց ստացման մասին չը կա փաստաթղթեր 4) Եկեղեցու նաւագոյ տիւ. Յովսէփիանին առիթի նշանակած է վճարված 60 ռ., բայց նրա ստացաւ չի յիշված է 40 ռ. 5) Նորի մէջ Շեղվելու անհիշ շինարար է վճարված 180 ռ., մինչդեռ նրա ստացաւ չի յիշված է 200 ռ. 6) Եկեղեցու փաստաթղթերին իր ժամանակին չը հաւ տուցանելու համար՝ քաղ. վարչականը առել ծախս արված է 10 ռ. 80 կ. 6) Միջոցի Մարտիկանը գրանցում անձանց եկեղեցու հաշիւի փոխարինարը ստել է որոշ դուրսը 7) Նախկին պատմ. հ. է. Մարտիկանը գրանցում հիման վրա վճարված է հ. Անտանայի Պետականին երեք պատարագի համար 25-ական ռ., ընդամենը 75 ռ., և այս ամսին չը կա ստացաւ 8) Վճարված է իւրեքին 40 ռ., որի փաստաթղթերը յանձնաժողովը ըստ չը կարողացաւ պարզել:

Անտանայի հաշիւներին անկախ և անմասնոր տարւոյն և յանձնարարողին անհաւատարմութեան և անհաւատարմութեան յանձնարարողին համար վերին աստիճանի դժուարին էր դարձել հաշիւները քննելու ու գործարարին, մի բան, որ նկատված է առաջնական կառուցարարից դու. 1912 թ. հաշիւներին վերաբերումը ծանկնդի մի օրոք ծանօթանալ եկեղեցու փաստաթղթերի և կայքի լինելու ու նրանց կապաւորութեան պայմաններին հետ յանձնաժողովը ստացաւ միջոցները միջոցը և կապաւորութեան պայմանագրերը Այս առաջարկը ստեղծի Մարտիկան միջոցի և խոստացաւ տեղեկութիւնն առլ բերանացի 2ը բաւականապէս ապացանով՝ յանձնաժողովը վճարել անձանց շէնքի և նայել եկեղեցու փաստաթղթեր շէնքերը, որոնք երեւաց, որ կապաւորութեանը ոչ ոքի հետ դժուար պայման չէ կնքված և շինութիւններին միմ մասը՝ ծառայանք ինքն՝ դաժնում են այնպիսի քաղաքով խարխուղ գրութեան մէջ, որ պահանջվում է հիմնաւոր վերաբարդութեան, իսկ այս ամենը կարգի բերելու համար անհրաժեշտ են մեծ ծախսեր վերջապէս՝ պէտք է առնել, որ մեր բնկիւղիական կառույց լինելուց շատ հեռու է, որովհետեւ արված ժամանակավճիցից ստեղծման և ինքնատեղի գրքերի բացարձակութեան պատճառով յանձնաժողովը դու. հարաւորութեան չէ ունենալ ընկիւղի եկեղեցու եկեղեցու փաստաթղթեր, դարձել, ժողովարարին Անտանայի. Անտանայի բնաւարանի և եկեղեցու ինքնատեղի:

Նը չը հայտն, որ ներկայումս եկեղեցին խորով է պարզելի մէջ, սինդիկները վարչապետին յանձնել իր նախագահ պատեր Անտանայի նախաձեռնող շուրջ ինքնիշխան կերպով առել ծախսեր է անում, նոր՝ առել ուսմանը և նշանակում (ինս), անձնական շահի դրամով), մինչդեռ համայնական առելի կարևոր և հնթական հարցեր, ինչպէս շինութիւններին վերաստեղծութեան հարցն է, բոլորովին անտես են անում և նախաինտուկութեան կամքին է թողնված Մակային այստեղ չը մտածանք առլ այն, որ Զատկից տալով ուղղելու եկեղեցին և ժողովին պատկեր բնականը բնականը լուսաւորութեան անցկացնել, ըստ ինքնին մի լաւ բան, բայց ուղղարան ու ծաղային այն է, որ մի ժամանակ եկեղեցուներով հաւուտա Դարաստեղծարարի հայ կաթօլիկ եկեղեցին իր սեփական միջոցներով չը կարողացաւ մի 200-250 բարձու ճար անել և պատեր Անտանայի ինքնատեղիով մի երկու տիկիններ այդ նպատակի համար ժողովարարութիւնն արին զարգացում բարդ լինելով և ծխականներին ու ոչ ծխականներին դուրսը:

Պէտք է խոստովանել, որ հ. Անտանայի պէս մի կրթված երեսպագայ հոգեբանականը մեր լաւ յայտը շատ ունենը, բայց զԺժժաւարաւոր մեր յայտերը չարաբարացան. Հ. Անտանայ այս տարւոյ մարտի 23-ին կառուցած ծն. ընդհ. ժողովում յայտնեց, թէ ըստ կաթօլիկ եկեղեցու կարգի ընդհ. ժողովին նախաձեռնելու է ինքնը ժողովարարութեան չէ պէտք է լինել Ապա միջոցներին վարչական անդամներին, ընտրութեան ժա-

մանակ դարաստեղի միջոցներով աշխատեց ընտրելու համար ժողովարարներին, իսկ վերապատեցին յանձնաժողովի ընտրութեանը յայտարարեց բոլորովին անկողի, առարկելով թէ վերապատեցին յանձնաժողովը տարվա ընթացքում չէ գործում, որին մի և հարկ չը կա ընտրելու, իսկ տարվա վերջում կարելի է կանչել ծխականներին 2-3 անձանց, որոնք և կը քննեն տարեկան հաշիւները Sapientia sat!

Արդ, ի նկատի ունենալով որ սինդիկներին վարչական անտեղ-անտարկական կառույցներին ձեռն առնելու համար անհրաժեշտ է քննարկել յանձնաժողովը իր բարոյական պարգքը համարեց մասնակի միջոցով արտայայտել որ դժգոհութիւնը, միաժամանակ հրաւիրելով առաջնական կառույցին լուրջ ուղղարարութիւնը այս ա-մինի վրա:

Դարաստեղծարարի հայ կաթօլիկ եկե-ծն. ընդհ. ժողովի վերաստեղծարար յանձնաժողովի անդամներ

Լ. Դեյիստեղ, Յ. Քիստոյանց

Ամիրոնան (Սիւրէյ դաւ.), 1 յունիսի
Ամիրոնան գիւղի եկե-ծն. երեւոյ դպրոցը իր գործունէութեան երկար տարիներին ընթացքում տուել է իր շրջանի համար հաւաքականութեան օգտակար և պիտանի մի շարք անձնատեղեկութիւններ իր ժամանակին Նուխու փոխանորդ Վահան վ. Տէր-Քրիշթոսի յանձնարար յայտնել էր գիւղական դպրոցները և ուղարկել հետևում նրանց առաջնականութեան գործին:

Ընտրելու հայր-սուրբին ընտրած բարեխիղճ ուսուցիչները՝ այն ժամանակաշրջանում մեր դպրոցը իր ամենածաղկած դրութեան մէջ էր, հաստատ հիմքերի վրա դրված և նիւթականապէս ապահով:

Ինչպէս հայոց դպրոցներին փակմամբ փակվել և Ամիրոնանի եկե-ծն. երեւոյ դպրոցը, ապա կրկին վերաբացվել ան դպրոցներին այս անգամ վաղ վերաբացման ժամանակ:

Ինչպէս այս վերջին վերաբացումը յետոյ, շուրջիւ անձնական հոգաբարձական կողմի, նա այն և կանգնած չէր նախկին բարձրութեան վրա:

Հոգաբարձական այդ կողմը յանձնեց դպրոցը իրանց դերին ոչ-համապատասխան ուսուցիչներին, որոնք թողին դպրոցը դուս ու ուսումն. տարին չը լրացած, նախորդը լրել տեսցած լինելով ամբողջ տարւոյ իրանց հասանելի ուսմանը:

Հետևանքը լինում էր այն, որ իւրաքանչիւր ուսումն. տարւոյ կնքել փակվում էր դպրոցը և ժամանակները դուրս էին նստում գիւղի փողոցները շափափուս:

Վերջին 1913-14 ուսումն. տարւոյ պէջում նուխու փոխանորդ Նիլիէ վ. Անտանայի շինարարի հրաւիրելից ներկայեւում նախարար մի ուսուցիչ, որը դուս նոր էր սկսել երկուս առաջնականութիւններին ընտրելու լինելով, որը հանձնար շրջանի պետ. դպրոցներին տեսել կողմից Ամիրոնան և ուղարկվում մի հայ օրեօրե նորս գիւղում ուսուցաւ պետ. դպրոցը հիմնելու համար Օրեօրեք մասում է գեւըը և կողմնակիցները գտնուել և առաջ սկսվում է անխուսափելի պայքար տարաք պետ. և նախկին հայոց երկուս եկե-ծն. դպրոցներին իր:

Ընտրելու իր արժանաւորութեան տակ ուսնեցած յայն միջոցներին պիտանային տեսակ յարմարութիւններ է ստեղծում իր դպրոցում: Իսկ մի ինքն ու կրակ ծխ. դպրոցը ոչ մի կերպ չէ կարողանում ծըրցել Մի. դպրոցում կամաց-կամաց սկսում են դատարկվել նստարաններն ու դատարանները սանրերը, որոնք ապա ընդունելութիւն են գտնում գտնելով յայն բաց արած պետ. դպրոցում: Այս գործի մէջ անմասն չեն մնում նաև գիւղիկ տանտները և գիւղիկ այդ հոգեբանը, որոնք շինարար չեն լինալով ամեն կերպ աշակից լինել պետ. հիմնարկութեան:

Ամիրոնան է 120-140 տուն Ամիրոնան գիւղի վրձնակը իր հողուն և իր արտի մաս իրակ դպրոցը փակվում անխուսափելի վրասնայն առաջն է կանգնած:

Սիւրէյի դրսի օգնութիւնը կարող է վստահել առաջն անելը:

Գործակալ Կարապ մասի՝

Նիլիէ ք. Տէր-Յովսէփիանց

ՆՈՒՆԻՍԻՆՈՒԹԻՆՆԵՐ

Թիֆլիս, 5 յունիսի
Յայտնում եմ խորին շնորհակալութիւն Բէգլար Վարդանիանցին, որը նուիրեց մի նոր սաղաարգ և մի դիպագր-Քարապիտ. ս. Գեորգ և ս. Յակոբ եկեղեցու:

Միւստեղ Քարապիտ. ս. Գեորգ և Յակոբ եկեղեցու:

Լուսն ք. Մհարաբանց

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՀԵՐԿԱՀԱՅՈՒՆԻ ՆՈՒՆԻՍԻՆ ԶԱՅԻ ԹԱԿԱՆԻ

ԴՈՒԹԵԱՆ ԱՆԻԹՈՎ

Կալիքթա, 5 յունիսի

Պարսից շահի թագաւորութեան ասիկով, որը տեղի է ունենում Թէհրանում առաջնիկ յունիսի 8-ին, Հիւլաւանի, Բրմատանի և Զաւայի հայերի կողմից պատրաստվել է ուղերձ մի արժանիայ շքեղ տուփի (casket) մէջ, նախաձեռնութեան Կալիքթայի հայոց եկեղեցու վարչութեան՝ յանձնի կալիքթանակ պ. Յարութիւն Ստեփաննոսեանին: Ուղերձը պատրաստման շաբաթանի է եղել՝ երկարաժամկետին յայտնել այն առանձնանշաններին, բարեացաւոր վերաբերմունքներն ու արտաբանութեանը համար, որը վայելիք են հաղկահայոց հայրենակից՝ պարսկահայերը անելի քան երեք դար պարոնց բարեկեամ թագաւորներին՝ յատկապէս Դաւայի հարստութիւնին: Զնդիկատանի փոխարաններին հովանաւորութեան վայելիք տեղին ամենապայտին ու կարեւոր գործառնում, ներկայացնում է կառաւարկութիւն մի նման հնդկական

սովերութեան արեւմտի Տուրք կանգնած է չորս ոսկեզօծ փղերի վրա, որոնք դեռնող են պատուանշանի իւրաքանչիւր անկիւնում: Կալիքթայի կրում է հետեւալ չորս նկարները՝ ցցաբանով՝ ա) ս. Էջմիածնի վանքը, բ) Նոր-Զուղայի ս. Ամենափրկչանի վանքը, գ) Կալիքթայի հայոց եկեղեցին, դ) Ջիւրայի հայոց եկեղեցին, որոնք միջնադարում են գեղեցիկ մտաւարկանքներով ու հնդկական տեսարաններով Տուփի մէջ կողմը կրում է հետեւալ վերաստեղծութեան. «Նուիրելու Նորին Արեւադաւայի վեհապետութեան Անապո Շահ հայասէր արքային պարսից յաւուր Ծաւր թագաւորութեան հորին, ի հայ հաւաքականութեան Հնդկաստանի՝ 8/21 յունիսի, 1914 ամի Տեհրան Տուփի գլխին դրված է ոսկեզօծ մի թագ, նման այն թագին, որը պարսից թագաւորները հանդիսաւորապէս դրած են ամում իրանց թագաւորութեան ժամանակ:

Ուղերձը գրված է Հնդկահայերի պատմութեանը գրելի հնդկական պ. Մարաթ Սէթեանի ձեռնար ընտրի մագաղակի վրա, որը եղել դարձրված է ծաղկանկարներով ու փնջաձև ոսկալ թիւղերով: Անպատեհ չէր համարում նոյնտեղեկան արտաբանել ի ստորի յիշեալ ուղերձը, որի պարսկերէն թարգմանութեան կցված է ընդգրկել, ի գիտութեան յարգելի ընթերցողներին:

«Նորին Արեւադաւայի վեհապետութեան Անապ Շահ հայասէր արքային պարսից, որ ի մայրաքաղաք Թէհրան՝

Վեհապետ արքայ:

«Ի հետաւան Հնդկաց աշխարհի և հեռաւոր քաղաքացի Բրմա՝ երկրին և ի ծագող Զաւա կղզիներ, ուր ընկնիլ կալիքթայի հայոց եկեալ ի Պարսկաստան՝ պատիւ ունիլ մատուցանել մեծաւ անխառնութեամբ և խորին մեծարանք զՆիւր շնորհաւորութեան իւրեանց և վերապետութեանը արտաքին բարեկամութեանը հանդերձ յաւուր ցանկալի և յաւուր երկանիլ թագաւորութեան արքային արքային՝ որ կապի հայոց զլինով պատմական զիւր մեծարք Քիւրանց, որը գտնու իւրանի պատմակի կացութեան ի սփիւստ աշխարհի քաղաքներում իւրեանց:

«Սոյն բարեկալ առթիւ մագիկմը ի յերկնից բազմալին յարաւորութեան Դաւարանի հարստութեան և արեւմտութեան արժանազով յաշորդի և դաժնալին մեծին Դարեհի, քալիլ Հիւրոսի, մեծարք Ջիւրի և արքաբարկորի Անուիրաւանայ:

«Համապէս մեր և կրթականը առաւել քան գիւրի դարս վայելալ են դաւարական խնամ, դաւաւ շնորհ, դարձի հովանաւորութեան և գիւրդ պաշտպանութեան իւրանի հայասէր արքային՝ յաւուր անոր Շահ Արքային Անուիրոս մինչ ցայսօր, և ի արիւտար մեծի շնորհաց՝ միշտ տիրանել և երախտապէս պարսկահայ մեր՝ մատուցանալ են ըստ շախու կարողութեանց իւրեանց կարեւոր սպասանարկութեան և դոհարութեան իւրանի պիտութեան և լուսնի ի մէջ նոցա քաղաքը, որ ըստ օրինակի յաւուր ողբացան Նիւր-Լուսնի՝ գտնելին իւրեանց իսկ նուիրալ են զո՝ բարեկամ, յարաւոր և ի փառս երկրորդական հայրենաց իւրեանց:

«Քաղաքը և մեղ յուսալ թէ որպէս ցարդ նոյնիւր և ապարալին, մասնաւոր յաւուր բարեկալ զաւակաւորութեան արժանաւոր յաշորդի Սափալին շահ Արքային և Դաւարանի միջին Ալի շահին, համապէս մեր և կրթականը ի համարին Պարսկաստանի արժանի գրանցելի մեծի շնորհաց, խնամոց, հովանիւնաց և մասնաւոր հոգաւորութեանց միւր հպատակաւոր արքային պարսից:

«Երկինք պարսկեանց ընդալին խաղաղութեան և անդարութեան Պարսկաստանի և օրենսդրելի զիւրան և վերջնականութեան վեհապետ Շահնշահի, որոյ պատիւ անձանց համարել կալ և մնալ միշտ հաւատարմի հպատակ և իւրանի բարեկալալ էր արժէ:

«Ի դիմաց հայոց Հնդկաստանի,

Բրմատանի և Զաւայի

«Քահանայք, եկեղեցւոց և անգամը վարչաւոր:

«Ս. Կալիքթայի եկեղեցւոյ հայոց որ ի Կալիքթա:

12/15 յունիսի, 1914 ամի Տեհրան:

Յիշեալ ուղերձն իր արժանիայ տուելով պատմով ուղարկելի է Թէհրան Եւրոպայի վրայով և թագաւորութեան օրը պիտի ներկայացվի պարսից թագաւորին, մի պատգամաւորութեան ձեռքով, որը թագաւոր է լինելու Թէհրանի հայ հաւաքականութեան ամենապատեհ անդամներին, գլխավորութեամբ մէջինի նախկին հայ անգամ պ. Յովսէփ Միւրազյանին: Ի դէպ է յիշել, որ նախորդ այս խնդրի մասին տեղեկութեան էր արվել Կալիքթայի ինտաւակին, որը յայտնած է եղել իր խնդակութեան և խոստացել արժանապալ ընդունելութեան ցոյց տալ:

Յօդուած վերջացնելուց առաջ՝ արժէ յիշատակել, որ երբ նախկին շահ՝ Մուշաղ Սիւր զանկից եղաւ, նրա օրդի՝ Սիւրան Անապ Սիւրան, 12 տարեկան հասակում ժառանգեց իւրանի քանը, համաձայն մի արտակարգ ժողովի որոշման, որը գումարվել էր այդ նպատակի համար 1909 թ. յունիսի 5/18-ին փոքրիկ շահը թագաւոր հրապարակեց այն ժամանակվա խնամաւոր Արքայ-Սիւրան իր փոքր Սալիմա-թագաւոր, և 2 օրից կողով մուտք գործեց

Թէհրան, որը լուսավորված էր այդ դէպքի առիթով նախկին խնամակալի մեծնուց անդամների յետոյ՝ մէջինի նրա տեղին ընտրեց Նաւուր-Սիւրան, որը 1911 թ. յունիսի 26-ին Եւրոպայից վերադարձաւ: Թէհրան ստանձնելու իր նոր պաշտօնը, որը բարեկամութեամբ վարել է մինչև այժմ: Նրանակալը բարձրագոյն կրթութիւնը ստացել է Օրգոֆոյի համալսարանում և դասընկեր եղել Անգլիայի այժման արտաքին գործերի մինիստր՝ սըր Կլուարդ Գրեյի հետ: Թագաւորութեան յետոյ՝ շատ հաւանակ է, որ որոշ չափով պակասին իր բարձրագոյն պատասխանատու գործերը:

Գարեգին քահանայ

ՍԱԼՄԱՍԻ ՅԱԵԻՐԵՐԸ

Սալմասի կրթական վիճակը և Դաւաւարի ու Սալմասի դպրոցները

Սալմաս, 25 յունիսի

Յիւրէն անցեալ 1913-14 ուսումն. տարվա սկզբին էր, որ ընթերցող հասարակութեանը թերեւ թերեւեց տեղեկացաւ, թէ ինչ կրթական վիճակի մէջ է գտնվում Սալմասը այս տարում և թէ քանի գիւղեր դպրոց ունեն:

Այժմ, «Մշակ» միջոցով ուղում եմ պարզել հասարակութեան, թէ ինչպէս վերջացաւ դպրոցական այս տարին, որից անհրաժեշտ լինելով իր անհրաժեշտ իր սպասվում:

Յայտնի է, որ ոչ մի տարի Սալմասում այնքան դպրոցներ չեն եղել, որքան այս տարին Սալմասի 20 գիւղեր (Սարմաշլի, Հաֆթլի, Փայաշլի, Դաւաւար, Մալմա, Սաւա, Սալմա, Հին-Քաղաք, Ախտախան և Դիւրի-Շէյխան) կարող են պարծինալ իրանց դպրոցներով: Այդ գիւղերից Սարմաշլիի ու Դիւրի-Շէյխանի իրանց դպրոցները այս տարվա փակարան սկզբից դաւաւար պատճառներով, իսկ մնացածները ապրիլին, կիսաբնական միջին դպրոցական տարվա վերջը (մայիսի 25-30) Ուսուցիչները, մեծ մասամբ, ունեն իմաստ կարգ կրթութեան նրանց իրանց պարտահանութիւնները վերջացնելուց յետոյ՝ ցըրվեցին, շնորհակալական զգացումն թողնելով գիւղացիներին արտերում:

Յոյսներ իրականացան. համարեա բոլոր գիւղերը գոն են իրանց օգնելի վարժապետները: Այդ տեսակետից բացառութեան են կաղում միայն Դաւաւարը և Սաւան: Այդ գիւղերի դպրոցները փակման վրայից առաջ են կանգնած, պատճառն այդտեղի ուսուցիչներն են:

նաժնի պետի փակչին պատրիարքարանի արհեստակցին և տղաներին պէս պիտի քաժեն զայն։ Արդէն վերջին մէկ քանի ամիսներու մէջ, շնորհիւ նախորդ քաղ. ժողովի դաշնակցական անդամներուն, մի քանի դաշնակցականներ պաշտօն աւելն պատրիարքարանին մէջ։

Մասնաւորապէս շատ ուշագրաւ է, որ Զաւեն պատրիարք չէ համարձակած ձեռք դրածու անոնցմէ մէկուն, որ բացարձակապէս անպէտք է և անգուշակ, և պարզապէս պատրիարքարանի անտուկի փակչած է իբր տղաներ։

Նոյն 1896—1908 շրջանի իրարու յաջորդող վարչութիւններու համարադրութիւնները պատրաստելու համար այդ պարունին իբր աշխատութեան վարձք 100 օսմ. ոսկի արտօնեցաւ։

Այս բաւական պատկանելի գումարին փոխարէն իր ներկայացուցած գործը տեսնուեցաւ, որ պարզ ընդօրինակութիւնն էր այս ժողովներուն անհապաղութեանը։

Սեր այս գործը աւարտեցաւ, իրեն հայր թայթիցի վիճակագրութիւններ կազմելու պաշտօն մը, որ մինչև հիմա կը պահէ։ Կը սպասենք, որ Զաւեն պատրիարք պատրիարքարանի անտուկին այս աղբուրը ամենէն առաջ պաշտօնանկ ընէր, առանց նկատի առնելու անոր կուսակցութիւնը և պաշտպանները։ Այն ատեն անա արդար բան մը ըրած պիտի ըլլար։

ԱՐԱՍԳԱՆՔՆԵՐ ՎԱՊՈՒՐԱԿԱՆՑ

Վան, 10 յունիսի

Հայկ. բարենորոգումները ստորագրված հիմնագրի համաձայն՝ յայտնի է, որ երկրի պաշտօնակիրները կէս աւել կազմված է լինելու քրիստոնեայ և իսլամ տարրերից։ Բայց մինչև այսօր չը տեսնուի ոչ մէկ քրիստոնեայ վարի, ոչ մի միւլթալիստ։

Վանի վիլայէթում, ուր ազգաբնակչութեան զոնէ կէսը հայերից է, մի հայ կայսրական միայն կայ, այսպէս է նաև կառավարական ու դատարանական միւս պաշտօններում, ուր հայերի թիւը մի շատ արմատներէն տուօս է. նոյնիսկ հասարակ պաշտօններում անհատ, ինչպէս արտիկան ու ժողովարարին է։

Սրանց մէջ եթէ հաւաքուի կէսը քրիստոնեաներ կան, բայց զիկաւոր պաշտօններից զերթէ ոչ մէկը նրանց ձեռքումը չէ, օրինակ համար՝ ժողովարարների մէջ ոչ մի հայ օֆիցէր չը կայ, ու ընտա զարմանալի չէ, որ հայերն էլ վերապահութեամբ են վարվում այդ պաշտօնների հանդէպ, չունենալով կապված լինել մի պաշտօնի, ուր առաջադիմելու շանսեր չունեն։ Կառավարութեան դատարանական և հաշվապահական ատեններում զանվում են մի քանի քաղաքացիներ հայերից, որոնց ձեռքում է զերթէ զիւստական գործերի ծանուցութիւնը, բայց մինչդեռ նրանք թիւքը ընկերակիցները առաջադիմութիւններ են անում իրանց ասպարէզում, ընդհակառակը հայերը քաղաքում են մնում՝ նոյն պաշտօններում։ Սոյն խտրական դրութիւնը մօտիկ ասպարէզում կարծիք է արդեօք փոխվել, տալ լակուսում ենք։

ԼՈՒՐԻՆ ԶԱՅԱԿԱՆ ԿՆԱՔԻՑ

Պարիզի մեզ գրում են հետեւեալը. «Ecole Nationale des Arts decoratifs»-ի ամառվային միջոցին մէջ Սարգիս Մալապրան, երգումի Սանապրան վարժարանի նախկին սաներէն, ստացած է առաջին մրցանակը իր արշաւատնիքը ներկայացնող երկու նկարներով։ Երկրորդը հայ նկարչը կը մեկնի Սեբաստիա, Սանապրան վարժարանում աւանդելու համար նկարչութիւնը։

Յիւլիպոլիտ (Բոլշակով) հայ համայնքը յունիսի 22-ի կիրակի օրը իր շքեղ անուան տօնից է իր կուսարական հաստատութիւններից մէկի՝ Գրասարան Եղեղարութեան 30-ամեայ գործունէութեան յօրհանումը։

Կալիթայից մեզ գրում են, որ Նոր-Ջուղայի ազգ. դպրոցները ուսուցիչ Նիքիմ Կ. Կալիթայի նախկին սաների շրջանում միայն է յիշուի իրանց յիշեալ ուսուցչի ուսուցչական-հասարակական գործունէութեան 40-ամեայ յօրհանը սարքեր Յիւլիպոլիտը, որ ստորիկ է թէպէտ իր նախկին ընդհանուր վարժարանում և աւարտել նրա դասընթացը, իր ուսուցչ. գործունէութեան առաջին շրջանում պաշտօնավարել է Կալիթայում, որից յետոյ փոխադրվել է իր հայրենի Նոր-Ջուղա քաղաքը և ամենանկէ է ուսուցչութեան պաշտօն անդրական հայոց դպրոցում։

ԱՐԱՍԳԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՕՐԱՍՏ ՆՈՐՈԹԻՒՆՆԵՐ

Սերբական կառավարութիւնը իսկական ծառայութեան է կոչել 70 հազար զինուորի։

Քրիմիայից յայտնում են, որ մէլիթի ընտրութիւնները տեղի ունեցան կուսակցութիւնների զինված ընդհարումներից։ Կառավարութիւնը հրահանգել է նախազգուշանալ Նախկին մէլիթիների պատգամաւորներին հրահանգել թէպէտ, շահի թագադրութեան

օրը ժամանակաւոր մէլիթ կազմելու։

Աւստրիայի և Բուլղարիայի միջև բանակցութիւններ են տեղի ունենում ընդհանուր նաւատորմի ուղարկելու վայրեր պաշտպանելու համար։ Մասնաւորապէս է, որ արդէն համաձայնութիւն է կայացել։

Բոլշակով, լրագրողների անուր, ունգարական ռազմական գործընկերների մի գործարանում 80 հազար զենքի և մեծ քանակութեամբ փամփուշտի պատուէր է տուել, և բացի այդ կապով վերցրել է երկու շոգենաւ ռազմամթերքը Բոլշակով տեղափոխելու։

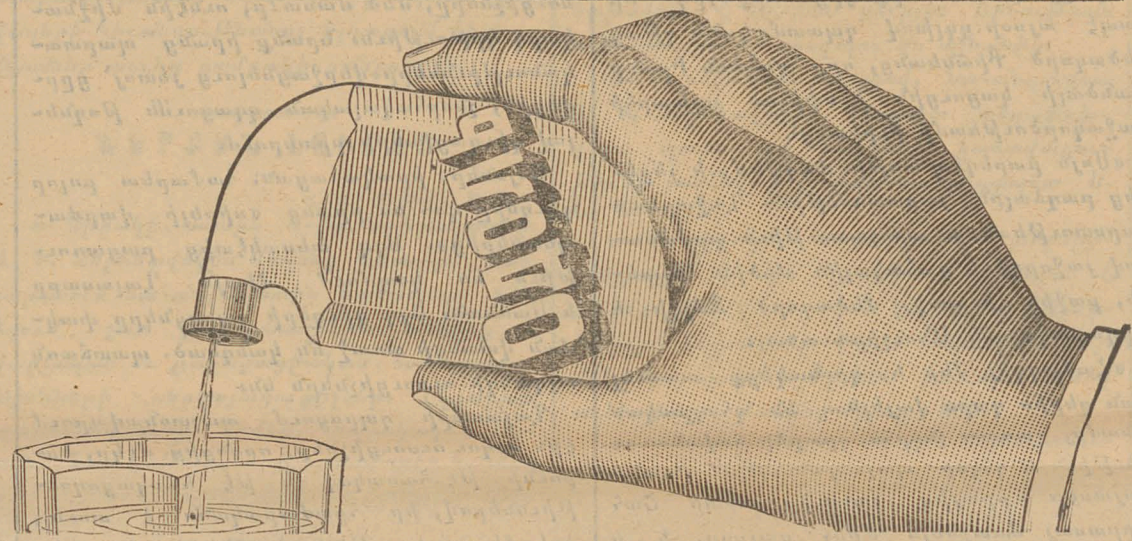
«Berl. Lokal.»-ը յայտնում է, որ իտալական թագաւորը ընդունել է վերջին կայսրի հրաւերը մեծ զորախաղերին ներկայ լինելու, որ կատարվելու են կայսրի ներկայութեամբ։

Նոյնից յայտնում են, որ ռուսական միսիայի բոլորի հետեւեալը անհապաղութեան հանդիպեց պարսկական զինուոր դանձապետութեան փորձը ռուսապաշտպանների վրա տուրք սահմանելու մասին։

Լոնդոնից յայտնում են, որ խուլիգանների ամբողջ ոտարկանները դուրսարուցվեցին և խուլիգաններին հետ միասին յարձակվեց այն տան վրա, ուր տեղի ունէր սուֆրաժիստութիւնների միութեանը։ Ամբողջ քանդուղտն պատր և սկսեց ուժանդէտ տուրք քարերով։ Կան վիրաւորված շատ կանայք։ Սուֆրաժիստութիւնների պարագլուխ Պանկոստ ձերբակալվեց, իսկ նրան ուղեկցող քանդանները ծեծի ենթարկվեցին օտարկանների կողմից։

Վիեննայի լրագրողները յայտնում են, որ Ռուսաստանը պաշտպանելու է Աւստրիայի բոլոր պահանջները ինչպէս։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անհամեմատ ամենալաւ ողողիչ

Մի սրուակը 85 կ., մեծ սրուակը, որը կը բաւականանայ մի քանի ամիս, արժէ 1 ր. 50 կ. (Մ. 141264/141281)

ԱՌԱՔԻՄ ՄԱՆԱԽՈՐ ՀԻՄՆԵՂԱՆՑ
Բժշկ. Բ. Նաւասարդեանի
Հիմնված 1880 թ.
(Վոլկա, Գորոնովի արձանի հանդէպ)
Ս. մեծ օր, բացի կիրակի օրերից
«606»-ի եւ «914»-ի ներսրկում բժշկական խորհրդակցութեամբ՝ առ. 11—12 ժ.
Ա. Բ. Ն. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաւորութեան վնասվածքներ (բերանի) հիւանդութիւններ
Բ. Բ. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—1—2 ժ. ներքին յղային և երեխայի հիւանդութիւններ
Յ. Բ. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—10—11 ժ. մանկաբուժութիւն, կանանց և երեխայից հիւանդութիւններ
Մ. Մ. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—10—12 ժ. ակնային, կոկորդի, քրի հիւանդութիւններ
Մ. Գ. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. մորթու, վնասվածքներ վիրաւորութեան և միզարան. հիւանդութիւններ
Ս. Գ. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—12—1 ժ. երեք, հինգ, և շաբաթ. երեխայից ներքին և հիւանդութիւններ
Յ. Բ. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—12—1 ժ. երեք, չորեք, ուրբաթ. ներքին և երեխայից հիւանդութիւններ
Մ. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—12—1 ժ. մանկաբուժութիւն և կանանց հիւանդութիւններ
Մ. Գ. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—6—7 ժ.
Յ. Բ. ՆԱՎԱՍԱՐԴԵԱՆ—6—7 ժ.
Վճարը 50 կ.։ Զրուարները ձրի։ Համալսարանի (կոնսիլիումի) և օպերատիւ համար տանները։
Հիւանդանոցի վերադառնալ
Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան
0—62

Ե. ՄԻՆԱՍՅԱՆ
Յունիսի 1-ից ընդունում է հիւանդներին ԱՐԱՅԹՈՒՆՄԱՆՈՒՄ։ Երեք քաղաքացիական կարգիչու Բժշկութեան ֆիզիկական մեթոդները
(հ. ու. կ.) 400. 100—31

ՆՈՐԻՆ ԿԱՅՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՆ ԿՈՎ ԿԱՍԻ ՓՈԽԱՐԲԱՅԻ ԴԻԻԱՆԱՏԱՆ ՏՊԱՐԱՆԸ

(ԼՈՐԻՍ-ՄԵԼԻՔՈՎՍԿԱՅԱՍ ՓՈՂՈՑ, ԱՐՔՈՒՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ)
կատարում է ամեն տեսակ տպարանական աշխատանքներ, այն է՝ տպագրում և լրագրողներ և ամսագրողներ, գրքեր, բրոշյուրներ, բաժնիքներ, ծրագրեր, հարսանեական շարժարտներ, այցեքարտեր և այլն։
Ընդունվում են տպարանական պատուէրներ հետեւեալ լիզենզիայի՝ ռուսերէն, հայերէն, վրացերէն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, արաբերէն և լեռնականների բարբառով Պատուէրները կատարում են մաքուր, ճշգրիտ և չափաւոր քանակով։ Ընդունվում են նաև շաբաթային կատարողներ պատուէրներ տանները պայմաններով։
Պատուիրողների ցանկում են համաձայն, տպարանը պատուէրները կարող է կազմել տալ, կամ բրոշյուրներ շինել, ու այլու յանձնել։
ՎԱՆ ՄԵԾ. ԲԱՆԱԿՈՒՆՅԱՆԱՐԱՅԱՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՍԱԿ ԹՅՈՒՆՈՐ ՊՐԵՑՈՎՈՐԱՆԻ
ԿԵՆՏՐՈՆԻ
ՏԵԼԵՔՈՆ Ե 67.

ՆԵՎՐԱՍՏԵՆԻԱՆ

Եւ ջղային հիւանդութիւնները, սեռական թուլութիւնը, նեւրալգիան, ողնաշարի հիւանդ., կաթնասնները, արտի հիւանդութիւն, զառանգալ դրութիւնը, հիւնոսածութիւնը ու նիւրարութիւնը մեծ աղտութեամբ բժշկում է Սպլիթ-Պէլը, որի մասին վկայում են աշխարհի ամենայայտնի բժիշկները բազմաթիւ դիտողութիւնները գրականութեան մէջ։

Սպլիթ-Պէլը միակ իսկական, բազմադրաման փորձված Սպլիթին է, այդ պատճառով էլ պէտք է ուշադրութիւն դարձնել «ՍՊԼԻՏԻՆ-ՊԵԼԻ» անունի վրա և չը գնել կեղծուածները, հեղուկներ և սերմային գեղձերից պատրաստված մանրաներ, որպէս անպէտք նմանողութիւններ, որոնք թէ յատկութեամբ և թէ ներգործութեամբ Սպլիթին-Պէլին հետ ոչ մի առնչութիւն չունեն և յաճախ պարունակում են առողջութեան համար վնասակար տարրեր։ Ցանկացողներին ուղարկվում է ձրիարար «ЦЕЛЕБНОЕ ДЕЙСТВИЕ СПЕРМИНА» գիրքը. ամբողջ օրգանաւորակայով հետաքրքրվողներին ուղարկվում է 4 հատ 7-կողմանոց նամակագրող աստիպալոց յետոյ՝ նոր լոյս տեսած «ЦЕЛЕБНЫЕ СИЛЫ ОРГАНИЗМА» գիրքը։

Սպլիթին-Պէլին կայ ամենուրեք։
Профессор Д-ръ П Е Л Ь и С-вья С.П.Б.
Իստակարար Նորին Կայսերական Մեծ. Գրաս. (Մ. 8663) 0—5

Մշակի՝ խմբագրատանը

- Վաճառվում են
ՀԵՏԵՐԵԱԿ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԿԵՐԸ.
1) Հասարակութեան նեցուկները, 2. Իրենի, Թարգ. Լ. Բաբայանի 50 կ.
2) Սոր կնանցի շնորհով, դրամ. 40 կ.
3) Մշակվածներ, պիես 3 գործ., Ա. Սպլիթին 60 կ.
4) Ուսանողներ, 3 գործ., Գ. Բաբայանի 50 կ.
5) Կայսրի նախկինը, դրամ 5 գործ. Ա. Առաքելյանի 50 կ.
6) Մագալ, դրամ 5 գործ. Լեւոն Մանուկյանի 40 կ.
Նրանք, որոնք այս գրքերից մի-մի օրինակ կը պահանջեն մեղանցի փողը կանխիկ վճարելով, կը ստանան 25% զեղչ և ճաշնապարհածիր մեզ վրա։ Վերադարձվում պահանջողներին կը լինի միայն 15% շաքէն՝ Քեդ. գազ. «Мпак», Тифлис. (4) 10—9

Սիւֆերուպոյի հայոց ծխ-երկուս դպրոցի համար

Տրաւերվում են
ՈՒՍՈՒՑԻՉ
Հայոց լեզուի և կրօնագիտութեան շաբաթական 22 դասով, տարեկան 600 ռուբլի առնկով։
ՈՒՍՈՒՑԻՉ
Թաւարանութեան շաբաթական 20 դասով (Ա. Բաժանումներում դասաւանդելու է հայերէն, իսկ մ. Նոյնից Բաժանումներում՝ ռուսերէն) 600 ռուբլի առնկով։
Ծանկալի է, որ լինի գիմնադպարար կամ նոր - Նախկինների թիւականաւարտ 24 տրվելու ոչ ընտանաւոր, ոչ վառիկը ոչ լուսագրութիւն, ոչ ծառայ և ոչ էլ ճաշնապարհածիր։ Մուդրներն ուղարկել մինչև յունիս ամսի 20-ը։
Դիւրի այս հասցեով՝ Попечителю Армянско-Григоріанской Церковно-Приходской школы Доктору А. М. Михайлянцу. Бюгортная, 11. (օ. մ.) 653. 3—1

Թիֆլիսի Բաղարային Ուսարական

սրանով յայտարարում է, որ յունիսի 10-ին Ուսարականի շէնքում տեղի կունենայ ՆՈՒԱԶՈՒՄԻ (տորն) կապով տալու Գոյովնայի պր. վրա գտնվող Երեւան քաղաքային տան մէջ կարի տախտակից պարկէտային յատակ շինելու ասֆալտի վրա, 170 քառ. սաժ. տարածութեամբ։ Նուազուրիցն պիտի ներկայացնեն պարկէտների նմանները։ Յայտարարութիւնները, հանդերձ իւրաքանչիւր քառ. սաժէնի համար վճարվելիք գներով, փակ ծրարների մէջ պիտի ներկայացնել Բաղարային Ուսարականի Գործարարական Բաժանումը մինչև յունիսի 10-ի ցեր. ժամը 12-ը։ Յայտարարութիւններին կցված պիտի լինի ծառայ միջոցով մասնակարարական ընդհանուր գումարի 5% զաւակների անդորրաքաղ. կառավարմանը կարելի է ամեն օր տեսնել Երեւան քաղաքի Բաժանումների Դիւանի հասանք առաւօտեան ժամը 10-ից մինչև ցերեկվայ ժամը 2-ը։ 682. 2—1

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հ ր ա տ ա ր ա կ ու թ իւ ն № 1
Գործի գիտի 1500-ամեակի եւ տպագրութեան 400 ամեակի առիթով լոյս տեսաւ ՍՊԻՐԻԴՈՆ ՄԵԼԻՔԵԱՆԻ
„Յունական ազդեցութիւնը հայ երաժշտութեան տեսականի վրա“ ուսումնասիրութիւնը։
◆ Գին է 75 ֆոլ. ◆ Վաճառվում է բոլոր հայ գրախանութներում 653. 6—4

ԻՆՏԵՆԵՐ
Ի. Ս. ՊՈՆԴՈՅԵԿ
ԵՐԿԱԹԵ ԳԵՐԱՆԵՐ
ԿԱՐԱՅԻ ԵՐԿԱԹ
ԱՆԿԻՆԱՅԻՆ ԵՐԿԱԹ
ՏԱՆԻԲԻ ԵՐԿԱԹ
(սեւ և ցիւկով պոսած)
(7, 14, 21, 28) 34. 32—17
Երեւանի Երկաթագործական Ֆաբրիկայի 164, անկիւն Բալիկայա փ. Տէլֆոն գրասենեակի № 223.

ԱԿՑ. ԸՆԿ. ՏԻՓԼԻՍ. ՄԵՏԱԼ. ԶԱՎՈԴ
Իստեներ Գ. Զ. ԵՐԱՆԵԱՆ և ԸՆԿ.
Թիֆլիս, Կիրիլկայա, № 9, սեփ. տուն
Տեղեկ. Երեւանի № 9. Կառավարչի բնակարան 14—75.
Գործարանը պատրաստում է և կատարում տրանսպորտային, ֆրիգիցիոն մոֆտային, սեղմիչ մակարակներ, նախարակայիններ, շարժիչ-թիւներ, ատամնատր անիւներ, ըզգլուխտորներ, փոկեր և այլն։
(հ.) 175. 25—14

ՀԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Ե ԹԻՖԼԻՍԻՄ ՄԵԿԱ ԽՈՒՍԵՐԵ ԼԵՃՈՒՈՎ ԼՈՍՍ ՏԵՆԱՐ
ԲԺՇԿԱԿԱՆ-ՀԱՐԱՍՏԱՏԵԼԻ ԱՍՄԱԳԻՐ
„ЖУРНАЛ - ЛЕЧЕБНИКЪ“-Ի
1914 թ-ի երկրորդ կիսամեակի բաժանորդագրութիւնը (յունիսի 1-ից մինչև տարվայ վերջը)
Ամսագրի նպատակն է՝ առողջութեան պահպանումն և հիւանդութիւնների նախազգուշացումն։
Ամսագրի մէջ յայտնի բժիշկների աշակցութեամբ, պարզ և ամենքին հասկանալի լեզուով բացատրվում է այն բոլորը, ինչ որ անհրաժեշտ է առողջութեան և կենքի երկարացման համար։
Ամսագրում տրվում են ամեն տեսակ տեղեկութիւններ բժշկական աշխարհից, օգտակար խորհուրդներ, դանազան անային գեղեր և այլն... Բաժանորդներին տրվում են մասնաւորապէս տեղեկութիւններ, հիւանդութիւնների դէպքում։
Բաժանորդագրելու կը տարվայ համար 1 ր. հետեւեալ արժեքներով։
1) Տարէլ օրացոյց-բժշկական 1914 թ.
2) Բազմաթիւութիւն, արուեստական ամբարներ և հակաբնիմաւորական միջոցներ.
3) ВОДОСЛ (մաքիւր և զլիւի մաշիկ հիւանդութեան դրժոյկ)։
Բաժանորդներին հասցէները փոխելը 2ՐԻ։
Ապաւինի և վերադարձի վճարով բաժանորդագրութիւն չէ ընդունվում։
Հասցէն՝ Тифлис, Вознесенская № 8. Բեդ. «Журнал-Лечебник».
Անցիւ 1913 թ. «Журнал-Лечебник»-ի բոլոր համարները միասին առանց պրէ-միաների արժէ 1 ռուբլ. (օ. մ.) 653. 10—4